

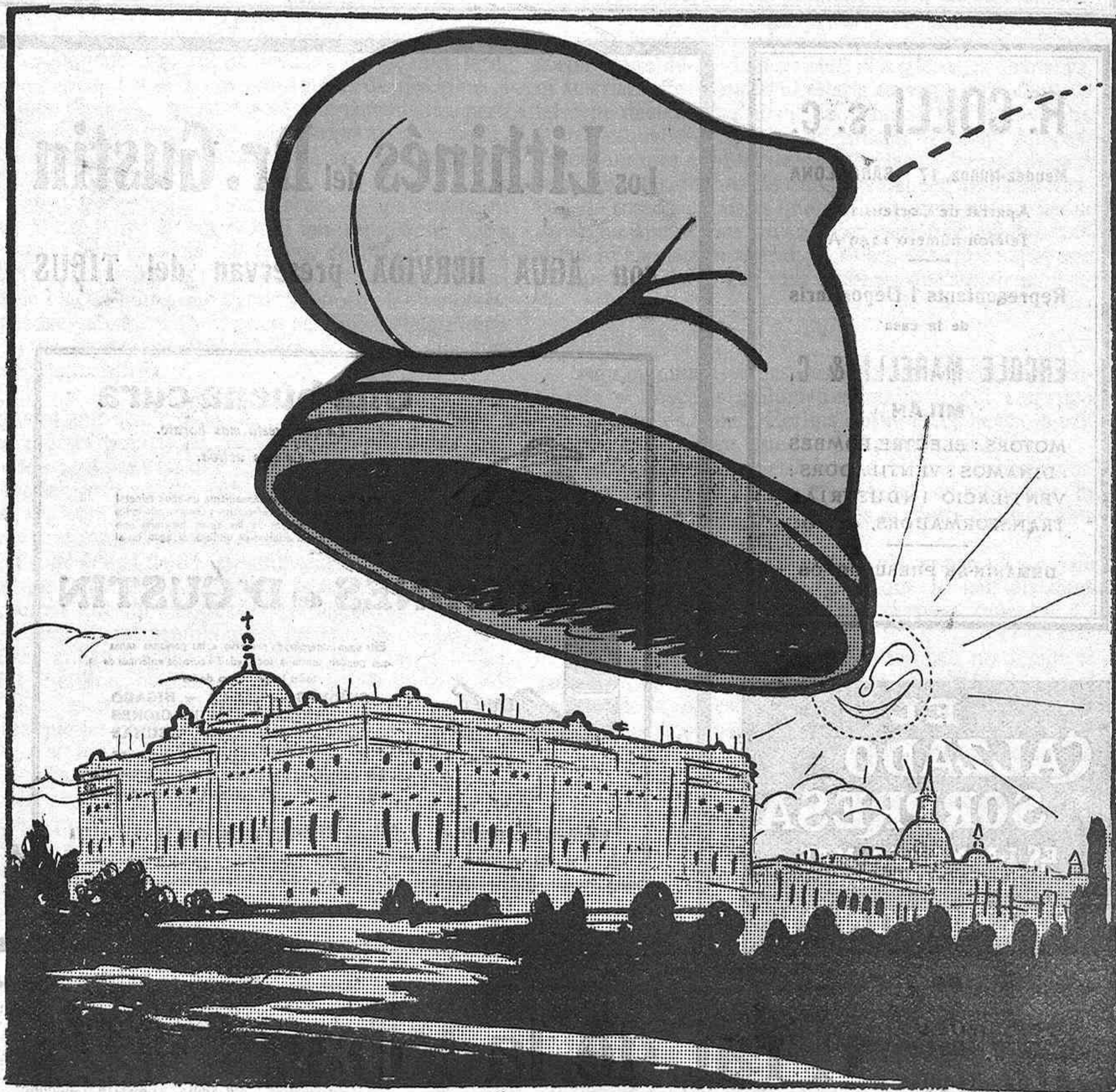
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2028 : Any XXXIX

10 cèntims — Atrassats: 20

BARCELONA 9 DE NOVEMBRE DE 1917

LA BARRETINA I EL PALAU!

Semblava com si hi anés a caure al damunt...
però al fi haurà passat de llarg.

**PERFUMES UOVOS
amb
LOCIONS de "MYRURGIA"**

LA ELECTRICA EMBALADORA
FABRICA DE CAJAS Y VIRUTA PARA EMBALAJES

B. CARDONA

ESPECIALIDAD EN EL EMBALAJE DE MUEBLES
Y CAJAS PARA FÁBRICAS DE PASTAS ALIMENTICIAS

Aragón, 240 BARCELONA Teléfono A 2916

R. COLLI, S. C.

Méndez Núñez, 17 BARCELONA

Apartat de Correus 189

Telèfon número 1249 A

Representants i Depositaris
de la casa

ERGOLE MARELLI & C.
MILÁN

MOTORS : ELECTRE-BOMBES
: DINAMOS : VENTILADORS :
VENTILACIÓ INDUSTRIAL
TRANSFORMADORS, etc., etc.

DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

Los **Lithinés** del **Dr. Gustin**

con **AGUA HERVIDA** preservan del **TIFUS**

Una buena cura

La que cuesta mas barato.

La mas activa.

PARA obtener instantáneamente un agua mineral
deliciosa, gaseosa, refrescante y conteniendo todos
los principios activos de las aguas minerales mas
reputadas, basta disolver en un litro de agua usual
un paquete de

LITHINÉS del Dr GUSTIN

Esta agua mineralizada preserva a las personas sanas
que pueden usarla a toda edad y cura los enfermos de
todas las afecciones de los

**RIÑONES - VEJIGA - HIGADO
ESTOMAGO - ARTICULACIONES
GOTA - MAL de PIEDRA - REUMAS
- ARTERIO-ESCLÉROSIS -**

12 paquetes hacen 12 litros de
agua mineral por 120 pesetas

Depositarío único para España: **M. Dalmau Oliveres**, Paseo Industria, 14 - BARCELONA
Y EN TODAS LAS BUENAS FARMACIAS Y ALMACENES

**EL
CALZADO
SORPRESA**

ES LA MARCA MAS
ACREDITADA

SALMERON. 21

OBRA NUEVA

**ESPAÑOLES
ILUSTRES**

Prat de la Riba

por **ALBERTO y ARTURO GARCÍA**

con prólogo de **FRANCISCO CAMBÓ**

Un tomo 8.º de 274 págs.
PESETAS 4

De venta: Librería Española
20, Rambla del Centro, 20
BARCELONA

DÈU JORNS AL FRONT ITALIÀ

VII

L'excursió que anem a fer an el Trentí, esperem que ha d'amortiguar-nos la visió dels horrors que havem vist el jorn abans en els hospitals. L'excursió és an els Alps, a les grans muntanyes, i sembla que allí an aquells cims, tan sols habitats pels isarts, la lluita dels homes no ha d'arribar-hi.

Com sempre, a les set del matí, an aquesta hora fòra de temps, que ja tenim la costum de llevar-nos, o més ben dit, de fer-nos llevar, tenim els autos a la porta. El bon amic Labus em desperta; jo li faig algunes reflexions respecte l'higiene corporal de llevar-se un xic més tard, que ell me combat amb alts raonaments de disciplina i de virtuts cíviqes que també són fonamentades, però com que la secció d'austers ja s'està esperant a la porta, em llevo amb quatre esgarrapades, pugem als autos... i torne-m'hi.

Fa un jorn esplèndid. Ni un núvol, ni una ombra, ni un alè d'aire. Un cel tan blau i tan transparent, que's diria que és fet d'essència i de blavor del blau d'Itàlia. La carretera que passem és plana i llisa i vorejada de restel·leres de blat de moro que s'asseca i mostra les panotxes. No passen carros, ni camions, ni combois. Ningú diria que hi ha guerra i sembla talment que estem fent una excursió de turisme.

Com que és diumenge, en tots els poblets que anem travessant amb l'auto, Gemona, Venzome, Lorenzago i altres, aquests poblets de cases de fusta amb grans taules de piçarra com els que fan els pastors de Suïça, pel foraster, la gent entra i surt de l'església, es para a la plaça i ens mira passar un xic estranyada de veure que no portem uniforme. Al davant de les botigues hi han agrupaments de vells i de dones, amb aquest posat d'embaçalits, que tenen tots els pagesos de tot arreu els dies de festa; an els cafès hi han dues o tres taules, on seuen uns quants militars que sembla que's mengin els periòdics, i a l'ésser enllà, al sortir dels pobles, les noies, a colles, donant-se el braç, es passegen amunt i avall sense un sol jove que les aturi, ni una rialla que esclati, ni uns ulls d'home que les pertorbi.

Allí, al fons, ja es veuen els Alps. De primer una ombra retallada, d'un blau de fum, d'un gris de vapor. Després el gris es taca de rosa i es van apropant les siluetes, i per fi, al anar-nos-hi apropant, aquells immensos munts de pedra sembla que'ns vulguin barrar el pas. Aquelles muntanyes, a plena llum, semblen gravades an el mateix cel. Semblen incrustacions de nacre, d'oni, de àgata i de mareperla damunt d'un fons de lapiz-lázuli. Són tan altes, que's creurien pintades i les cristeries dels penyals van tan amunt, tan arràn del cel, que sembla que entrin a l'infinit i que no sien de la terra.

Comencem a pujar i a trobar prats com catifes emvellutades que van cobrint totes les arrugues de les valls i de les fondalades. Trobem noguers, després berns i per fi abets, d'aquests abets que els pengen les branques com a braços desmaiats que's volguessin guardar del fret, i

en una vall florida d'octubre, reclosa al mig de grans muntanyes picades de neu com perles blanques, an el poble de Calalzo, ens aturem a dinar.

Mengem un *risotto*, com una escudella, truites de riu i carn tendríssima. Bevem *Quianti*, amb aquelles ampelles que semblen una joguina per a guardar-hi essències de sol, i en havent dinat sortim a fòra.

Allí, a l'ombra d'una porxada, veiem un dels panorames més bells que puguin tenir els Alps. Banyats d'un caliu de tardor, veiem la neu de les glaceres. No fa un sospir d'aire. No hi han turistes: ni anglesos, ni alemanys, ni austriacs. En Tartarin hi estaria en vaga. Són els Alps tal com devien ésser abans de l'atracció de forasters. Se senten esquelles, veus llunyanes, flaira de camp. Allí passaríem un mes en estat de contemplació: badant, mirant passar núvols, mirant els canviants del cel, sentir la frescor de rosada... aixís és que quan ens avisen que tenim de seguir la ruta, ens havem d'arrencar d'aquell lloc com si ens hi haguessim arrelat... i no ens donem compte que allí aprop hi han mils i mils d'homes que's maten.

Seguim amunt, i després d'haver seguit cent cinquanta o doscents quilòmetres, no he tingut empenyo en comptar-los, som a Cortina d'Ampezzo, hermosa vall i poblet de pessebre, que fou conquerit als austriacs.

Cortina d'Ampezzo està intacte. Hi han els hostals, hi han els *chalets*, hi han els grans hotels de moda que hi havia abans de la guerra, i avui és el centre d'operacions de tota aquesta regió alpina.

Allí ens preparen uns matxos per a anar a Calpe de Tornelles a veure unes bateries que hi han als cims d'aquestes muntanyes, i un cop a punt muntem... i amunt va!

He de confessar que un cop muntats no tenim la *gallardia*, ni l'aire, ni la lleugeresa que convindria an el prestigi de la representació que portem. Ja em perdonaran els meus companys que digui que l'un darrera l'altre, vestits de paisà com anem, semblen més una comissió de classe investigadora, anant a cercar les arrels alpines d'alguna etimologia o bé un escamot de metges que van de consulta a una masia, que un *núcleo* triat de gent de lletres.

Sía com vulgui, no caiem, que ja és fer prou, i ens deixem portar, diguem-ne per les circumstàncies o diguem, més ben dit, per les mules.

La que jo munto és botànica. No veu una herba medicinal pel camí, que no la consulti i que no s'aturi per a collir-la i anar-se'n omplint l'herbari. No veu floreta, de aquestes flors que les angleses fan assecar, que no s'aturi per a flairar-la, ni bri de planta que no col·leccioni. Això i lo d'anar sempre per la vorera del camí, posant la persona en perill i el color grisenc que vesteix i el sapiguer l'importació que hi ha hagut d'aquest bestia, em fa pen-

sar: I si fós catalana? Si hagués nascut al Montseny? Si hagués vingut de les Guilleríes?

Per a eixir de dubtes, jo li dic:

—Passa, manyagal!

I veig que camina.

—Oixque!

I se'n va a la dreta.

—Otila-oh!

I se'n va a l'esquerra.

I al veure que m'ha comprès, que s'ha fet càrrec, que ens entenem, que an aquells espadats dels Alps hi trobo una coneixença, no puc sapiguer lo que ella pensa, però jo li nomeno Arbucies i Viladrau i el Puigmal per a endolcir-li l'emigració, i a no ésser per allò del càrrec i de la representació, que no admet expansions romàntiques, li hauria donat una abraçada.

Sía com vulgui ella ens porta a dalt i allí baixem prop d'unes bateríes. Per a no desvesar-nos de la guerra se senten bronzir canonades. Allí, al fons, es veuen fumeroles que van i venen prop de les boires. Allí, des d'un observatori podem veure lo més portentós que s'ha pogut fer an aquesta lluita. Conte que a una muntanya espadada com Montserrat, pels abims afrosos, a pols, amb cabries, a força d'homes, hi han pujat canons immensos a tres mil cinc cents metres d'alçaria. Conte que allí on hi ha aquests canons, per a pujar-hi a peu hi han cinc hores. Conte que els puguen les municions i els queviures per grans llibans o *fls mòbils* damunt dels abims; i conte que allí quan venen les neus queden isolats sis mesos, sense altra comunicació que el nervi aquest en forma de corda. I tot això ho fan uns homes petits, rabassuts, de muscles d'aram, uns homes de fusta d'abet que no saben lo que és el vèrtig, que tenen l'instint de les àligues, l'esguard del voltor i els braços d'acer; aquests isars dels penyals que puguen per les arestes dels gorcs com els llargandaixos, que salten damunt dels avencs, que's deixen lliscar per les glaceres; aquests alpins extraordinaris que serien capaços de niar a un cap d'abim de la lluna.

*
*
*

Tornem a baixar, i com que és diumenge, allí prop d'unes bateríes toca la musica militar. Tots els soldats que no estàn de guardia, són a l'entorn per a escoltar-la, i res més estrany que una musica (afinadíssima per a ésser d'Italia) sentida «per homes sols» i acompanyada de tant en tant del ressó de les canonades. Aquella banda és el sol cant que havem sentit des de que som al front; és l'únic que segurament es deu sentir en tots els fronts, i si els austriacs des de les trinxeres estimessin l'art i la musica, no estaria mal que pareessin de tirar. Seria un gran geste, digne d'homes de cortesia.

Però no paren, i anem més avall. Sopem amb el general Cittadine, home franc i intel·ligentíssim, que ens parla d'En Primo de Rivera i altres militars que ha conegut, i ens despedeix amb mots d'auguri simpatia per a Espanya, i amb uns quants oficials ens en anem a la terrassa d'un gran hotel, on el rei de Bèlgica hi venia a passar un mes cada any abans de declarar-se la guerra.

La lluna, que ens ha «anat seguint» a tot arreu en nostra excursió, es presenta plena allí al fons, siluetant les altes muntanyes. Puja solemniat, com sol pujar, espujant d'argent pàlid les glaceres i les cascades, que serpentejen an els barrancs. Dels boscos d'abets surten fogueres que són els ulls dels campaments; una boira com una terenyina s'aploma a la vall de mica en mica,

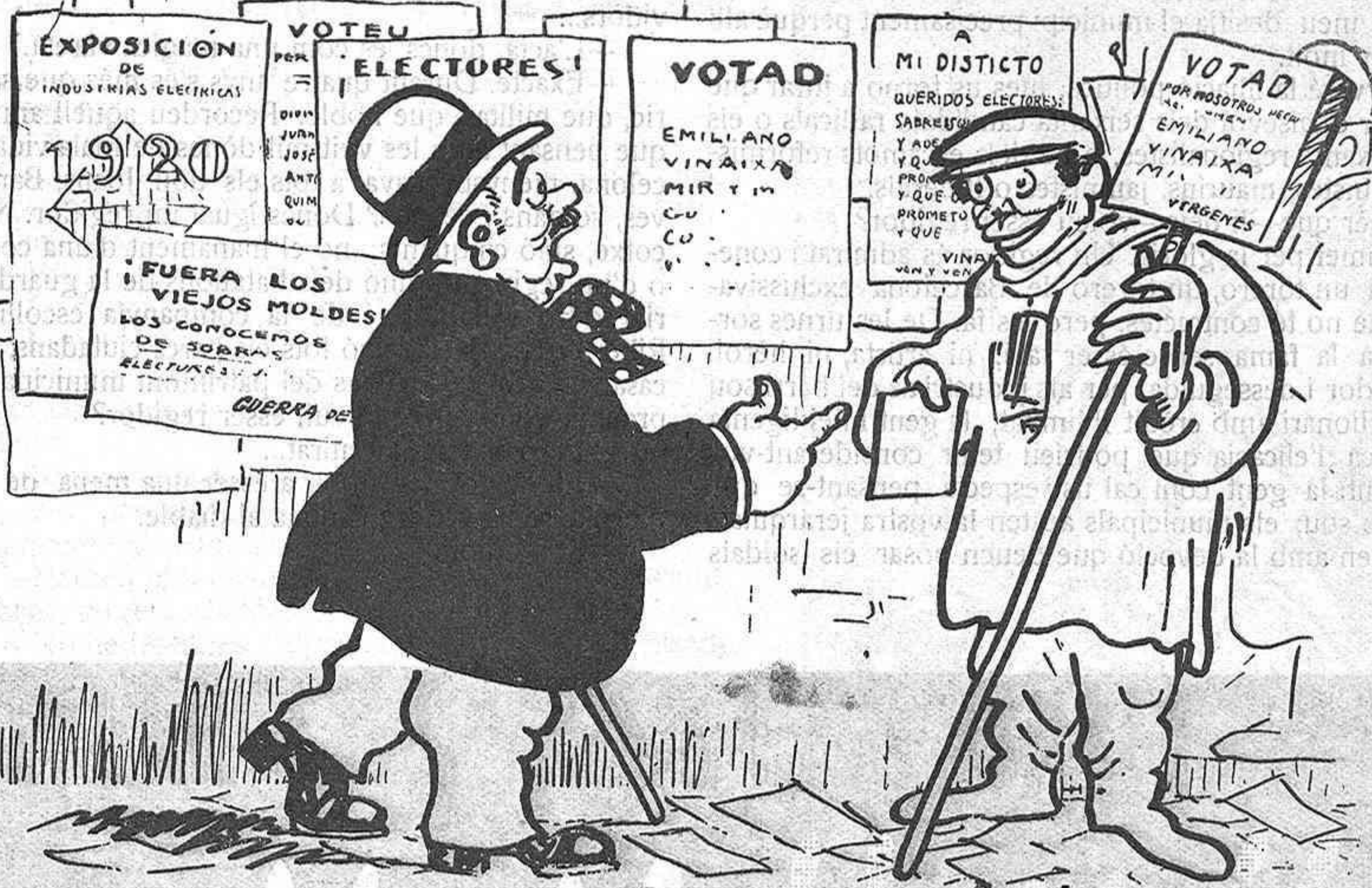
com abrigant-la per la nit; l'atmòsfera és tan transparent que's poden dibuixar els cimats. L'aire reposa i fins els canons callen.

L'hora és propicia de confidències. Alguns d'aquells oficials varen venir de l'Argentina i ens parlen d'aquella Pampa, del Paranà, dels boscos del Chaco i resen una «Vidalita». Com que també n'hi han que són del Sud, entonen napolitanes, i nosaltres, fent lo que podem, també recordem cançons d'Espanya i sobretot de Catalunya, que endevinen i els entusiasmen.

A les nou, alguns dels companys que tenen més bona conducta que jo, se'n van a dormir, i en una cambra del hotel, els *joves* fem dur una guitarra, una bandurria i bon vi de Quianti, i anem continuant la *juerga*... i allí de cançons i de *macanudo*, i que Esperança, *bochinche* i *bolinche* barrejat de *Porca Misèria* i *olè* i «alça Pepeta!», acabem essent tan amics com si ens haguéssim conegut sempre. *Juerga*, això sí, de guerra moderna, que acaba amb tota disciplina a les deu trenta del nou horari, que estafa una hora de nit, i anant-se'n en llits numerats, però que al mig de tanta negror no deixa d'ésser un llumet de joventut i d'alegria.

La darrera flor natural dels darrers
Jocs Florals de barriada d'enguany.

CANDIDATURES

—Com la vol?... Radical, monàrquica, regionalista?
 —Una de ben honrada i ben decent.
 —Tant dirà, tant dirà!...

**

L'endemà, per fi, alguns dels oficials, com a darrera jornada an el front, ens acompanyen a veure lo que'n podríem dir treballs ciclòpics d'aquesta guerra de dinamita.

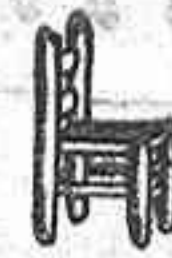
Aquí, an els penyals, de cara al vèrtig, la lluita es fa per sota terra. Cada forat i cada bauma són trinxeres i amagatalls, que s'han de pendre d'un a un, baixant amb cordes o pujant amb les ungles. Al pis, diguem trenta, hi han els austriacs; al quaranta, els italians, i escalonats cap amunt uns i altres fins al cim, per arrencar-se d'allí, les barrines perforadores treballen de nit i de dia i van minant totes les muntanyes.

L'estona que som allí, fòra d'alguna ametralladora que calamarseja allí darrera, el silenci és absolut. Ni un crit d'ocell, ni una veu d'home. Tan sols rasqueig del foradar, però al fons d'aquell silenci alpi un espera sentir esclatar una mina com la de Castelletto, que duia dintre de les entranyes unes cinquanta tonelades de cartutxos de dinamita i veure obrir-se la muntanya com un volcà que ho esverla tot i rebotà els homes al abim, i quedar un espedat feréstec com unes immenses pedreres.

Per fi, ens en tenim d'anar. D'allí al fons s'aixeca un gran núvol, un d'aquests núvols dels Alps, que van creixent en pocs minuts fins a tornar-se monstruosos. Una ventada de glaç, mateix que una mà gelada, ve del núvol i ens havem d'abrigar. Es la tardor que se'n ve al damunt i després la neu i després l'hivern. Aquests amics, que ara despedim, tan alegres, tan joves, tan plens de vida, i aquests alpins tan resignats, pot-ser aquesta mateixa tarde, o demà, o d'aquí pocs jorns, quedaràn isolats per sis mesos, presos del glaç a trenta sota zero. Pot-ser els

trobaràn gelats fent centinella a la seva patria, o pot-ser algú de ferit tindrà d'esperar mesos i mesos a ésser assistit, si no es penja en un d'aquests llibans d'acer i es deixa relliscar a l'abim. No els diem res al despedir-los, però ells comprenen, al abraçar-nos, que una estreta de mà parla més que tots els mots que poguessim dir-los-hi.

SANTIAGO RUSIÑOL

Jo vull ésser regidor

O, no és aquesta crònica una paròdia de «Figaro» per a inquirir en un diàleg l'infinita distancia existent entre la vulgar ambició i la intel·ligent competencia. Per l'honor d'En «Paradox» us juro que la meua plàtica fou una pintoresca realitat. Només que entre el personatge que volia ésser còmic de En Figaro i el meu que vol ésser regidor, hi ha una separació ètica. El d'En Figaro era un incompetent ingènuu i el meu un analfabet cínic. L'un desitjava fer bullir l'olla solament fent-se còmic, per

creure era el de la faràndula ofici en que no's feia res, i l'altre, el meu, desitja el municipi precisament perquè allí se pot fer molt.

Reservaré la filiació política, mes us torno a jurar que pot ésser qualsevol dels seixanta candidats radicals o els altres seixanta regionalistes, o bé dels escamots reformistes, bloquistes, mauríns, jaumistes o lliberals.

—I per què—li deia—voleu ésser regidor?

—Primer per la gloria. Un regidor és admirat i conegut com un torero, un torero de Barcelona exclusivament, que no té contractes, però les fa. De les urnes sortiu cap a la fama, sense ésser savi, ni artista, ni hèroi. Sou regidor i desseguida, per als industrials del barri sou com mil·lionari amb crèdit il·limitat; la gent intel·ligenta us explica l'eficàcia que podrieu tenir considerant-vos intel·ligent; la gent com cal us respecta pensant-se que també ho sou; els municipals acaten la vostra jerarquia i us saluden amb la devoció que deuen posar els soldats

al saludar an En Márquez, i per tot arreu trobeu servidors...

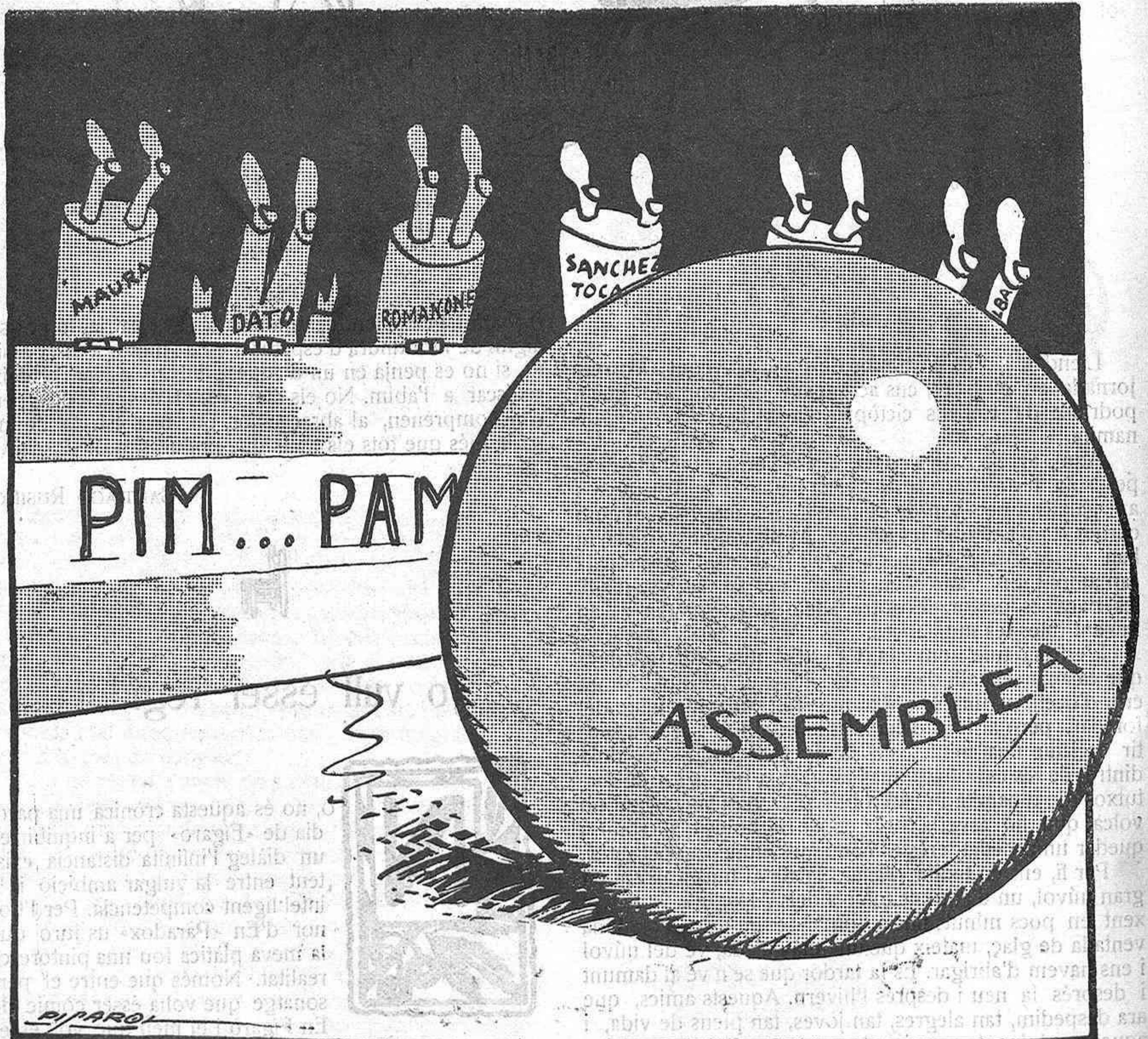
—L'acta, doncs, és com una màgica vareta.

—Exacte. Durant quatre anys s'és més que savi, que ric, que militar, que noble. Recordeu aquell amic nostre que pensant amb les vuit mil dones de mala vida de Barcelona, menyspreuava a tots els don Joans, Barbes-Blaves, soldans i cèssars? Doncs igual un regidor. No té un cotxe, sinó cinquanta; no el manament d'una companyia o d'un regiment, sinó dels batallons de la guardia imperial d'En Mendiola i de la companyia escollida d'En Ribé; no un jardí, sinó tots els parcs ciutadans; no una casa, sinó tots els palaus del patrimoni municipal. Compreneu, doncs, perquè vull ésser regidor?

—Però és tan mal mirat...

—El doctor Faust per a ésser una mena de regidor filosòfic se va vendre l'ànima al diable.

—Sou erudit.

QUINA LLÀSTIMA!

Tan bé que això anava!... Amb un sol cop de pilota, mireu quants ninots tombats.

—He vist el *Faust*.
—Però per a ésser regidor se necessita una certa competència.

—Cap! Per als cotxers les cuixes, per als municipals el berret, per a la ciutat les cames, per a obtenir cert poder metàlic el silenci. Un vot, generalment als pobles, és un duro, a ciutat dos i a Puigcerdà un poc més quan surt En Bertràn i Serra. Al municipi un vot és una quantitat ilimitada.

—Però bé sabreu una mica d'Hisenda.
—Que la Delegació és a la plaça de l'Universitat.

—O d'urbanització.
—Sí, que precisen molts fanals, molts empedrats, moltes clavegueres, molta aigua. Aleshores se fa un contracte.

—Sabreu Dret Administratiu.
—No, perquè és cosa d'advocats; de la mateixa manera que no sé patologia perquè perteneix als metges.

—Haureu observat en els vostres viatges institucions, avenços, serveis, observats en les ciutats modernes?

—No he fet altres viatges que els d'estiu al Montseny i no'm vaig fixar en cap servei municipal.

—Però al menys sentireu l'amor a Barcelona?

—Sí, sí, ja me l'estimo; però jo no'n sóc de Barcelona.

Observant el meu astorament, el que volia ésser regidor digué:

—Me pendreu per un ase, però, creieu-me, per a anar a l'Amèrica o al Municipi se té d'ésser una mica ase. Els diners no són gaire amics de l'intel·ligència.

Tenia raó el bon amic. Serà un any o altre regidor. Se posarà uns *lentes*, adquirirà un «jaquet», parlarà greument, la premsa recullirà les seves paraules, la ciutat coneixerà el seu nom, obtindrà una petita riquesa, ningú li podrà provar res i se casarà, o ja casat, continuarà tenint fills, dels quals, com En Gil Blas, creurà, bonament, ésser pare...

PARADOX

Candidat?

—Déu lo guard, don Ramón; com està, senyor Joanet. I vostè, don Pau? Ola, Antonet, salut a tots els demés. Seguin i beguin. Mengin més galetes i beguin més i fumin.

Doncs, sí, el motiu, el motiu d'haver-los enviat a cercar és participar-los-hi que, vistos els requeriments que privada i reiteradament m'han fet tots vostès, he decidit sacrificar-me i acceptar la banda i vara. Vull dir que passo per que em presentin per regidor.

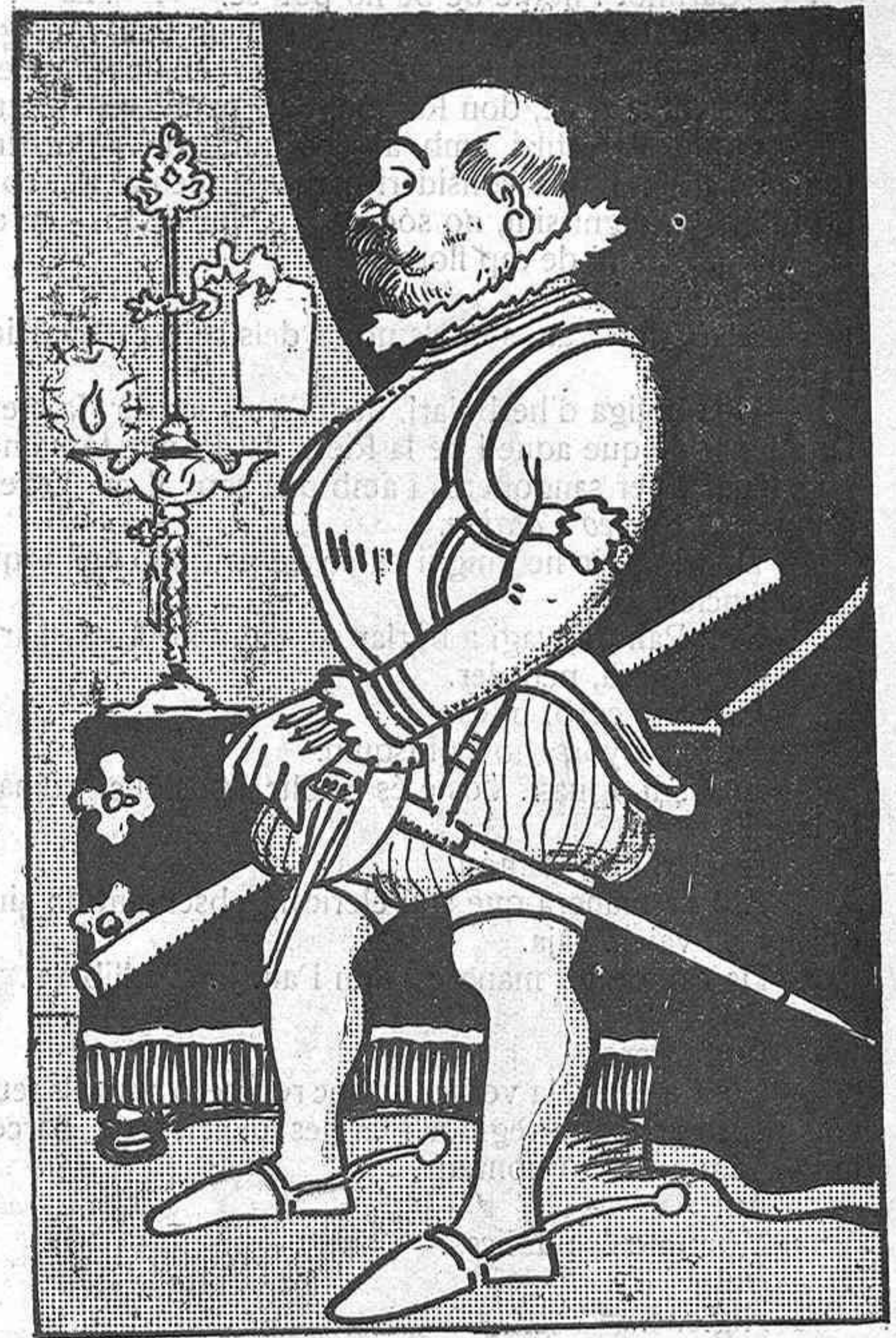
Els congregats es miren estranyats els uns als altres, com dient: «jo no he sigut», però com que's tracta de requeriments privats, tothom creu que ha estat cosa dels altres i callen. Només l'Antonet, que és un poca-solta, hi diu:

—Ja que fem junta, demano la paraula per a una qüestió previa.

—Beu i deixem dir.

—Bec i diré jo.

—Calla!

—Contempleu-me, cavallers!... Ni jo havia arribat mai tan a més, ni el Ministeri havia arribat mai tan a menys.

—Diré jo perquè és una qüestió previa. Consti que jo no't he aconsellat mai que anessis a fer el ximple, ni a robar.

—Antonet, això és faltat. Però recorde't que més de una vegada, veient passar les cotxades de regidors, me has dit: «I per què no te'n fas fer d'això tu? Quin goig faries! Que li agradaria a la Quima?» Es cert o no?

—Me'n fumia.

—Antonet!

—Doncs no, no me'n fumia, anava de bona fè, tens raó tu. Pots seguir.

—Mercès. Conforme anava dient, he decidit accedir als seus desitjos tan reiteradament manifestats i m'he fet proclamar candidat per a les pròximes eleccions municipals. Lo que espero de vostès, és que després d'induir-me a donar tal pas, no em deixin a l'estacada, que no em facin fer el ridícul, vull dir que em votin.

—Que va amb Lerroux?

—No, senyor.

—Que és de la «Lliga»?

—No, senyor Pau.

—Vaja, veig que és dels nostres, dels fidels a la religió i al trono, vaja. Sempre he dit que era una bona persona vostè.

—«Carlinot i home de bé no pot 'sè.»

—Calla, tu, Antonet, i vostè, senyor Pau, nò rigui tant; en tots els partits poden haver-hi persones honestes. Referent a vostè, don Ramón, dec manifestar-li que, encara que simpatitzi amb alguns punts de la doctrina tradicionalista i que consideri particularment al R... com un futur R... digníssim, no sóc de la «Flor de Lis» ni de la «Margarita» ni de cap flor.

—Què és això?

—Això, don Pau, són els noms dels centres tradicionalistes.

—Una botiga d'herbolari, deurà volguer dir. Ja me'n he adonat de que aquell de la Riera del Pi que té un noi mig menjat per sangoneres i amb una serp al pit, llegeix sempre *El Correo Catalán*.

—Don Pau, jo he vingui en sò de pau. No em toqui les creencies.

—Don Ramon, vagi a burlar-se del nom de sa mare.

—Anarquista, petrolier.

—Clerical, corb, òliva.

—Però, senyors, no s'ofusquin.

—Acabem, Ignasi. Vostè és catòlic, apostòlic, romà i pelegrí?

—Es clar, don Ramón.

—Ah! de manera que sòu clerical, obscurantista, inquisidor... vaja... vaja.

—De cap de les maneres, don Pau. Jo sóc lliberal.

—Farsant!

—Embustero!

—Com a ésser, la veritat no sóc res, però amb els seus vots penso arribar a regidor i fer les delícies de Barcelona. Administració honrada.

—Au!

—Monuments públics...

—Au!

—Higiene...

—Au!

—Beneficència...

—Au!

—Festes, cultura, reformes.

—Au! au! au!

—Tots se'n han anat. I ara! Tan bon programa que duia. Però jo en sortiré. Si vols ésser Papa, fica-t'ho al cap.

El català errant

En Jaume Brossa sempre arriba o sempre marxa. De Londres, de París o de Yokohama. Si el seu cabell negre —l'abundosa barba i una petita, riçada melena— desafia al temps, convertint-lo en una Ninon de Lenclos de les nostres lletres i del nostre federalisme, les seves cames de llebrer repten l'espai.

Ara torna a deixar Barcelona on, segons ell, portem una vida de caps de figues seques. Com a l'any noranta vol anar amunt, trepitjar tota la terra lluitar per totes les llibertats, parlar amb En Lloyd George i En Painlevé, es-

criure en alemany contra el Kaiser, en Francès contra En Briand, en anglès contra els conservadors, en castellà contra el règim i en català contra el vigatanisme. Ara, podríem creure en el seu descoratjament i el darrer dia seguia en la seva actitud de rei en marxa cap a la confecció de mil articles i de mil frases.

—I ara, Brossa, a on anireu?

—A París i a Londres. Després no sé si triaré Petrograd o Nova-Yorck.

I com li parlessin dels obstacles que trobaria per a passar la frontera mig tancada, somrigué orgullosament:

—Ni em demanaràn el passaport. Quan vaig embarcar a Londres la darrera vegada, abans de mostrar el passaport, els hi vaig dir a lo que anava a Barcelona. «Sóc candidat republicà i al·liadòfil» els hi vaig dir. Em miraren i sense exigir-me la documentació, exclamaren: «Passi». Una mica més i em presenten armes.

Gran Brossa, cor fort, noble i infantil, per a estrènyer-lo amb el nostre, vida fresca i àgil, paraula bellugadica i virolada que salta com un peix, absent tu, no trobarem cap home en aquesta capsa de figues seques que ens sigui com una dutxa. Perquè el verb d'En Brossa pels pessimistes i els concirosos era com un vi tònic i reconstituent.

La sort

En Ribé, generalíssim dels urbans, al arribar la nova de la fortuna d'En Rodés, sospirà com una *jamona* a la que se li comunica el bon matrimoni d'una amiga. Va reunir a tres o quatre urbans que acudiren a escoltar el sospir i els hi digué:

—Ai! Quan jo era secretari del «Centre Nacionalista» En Rodés era vice-secretari. Ell ha arribat a ministre en deu anys i jo a quefe d'urbans.

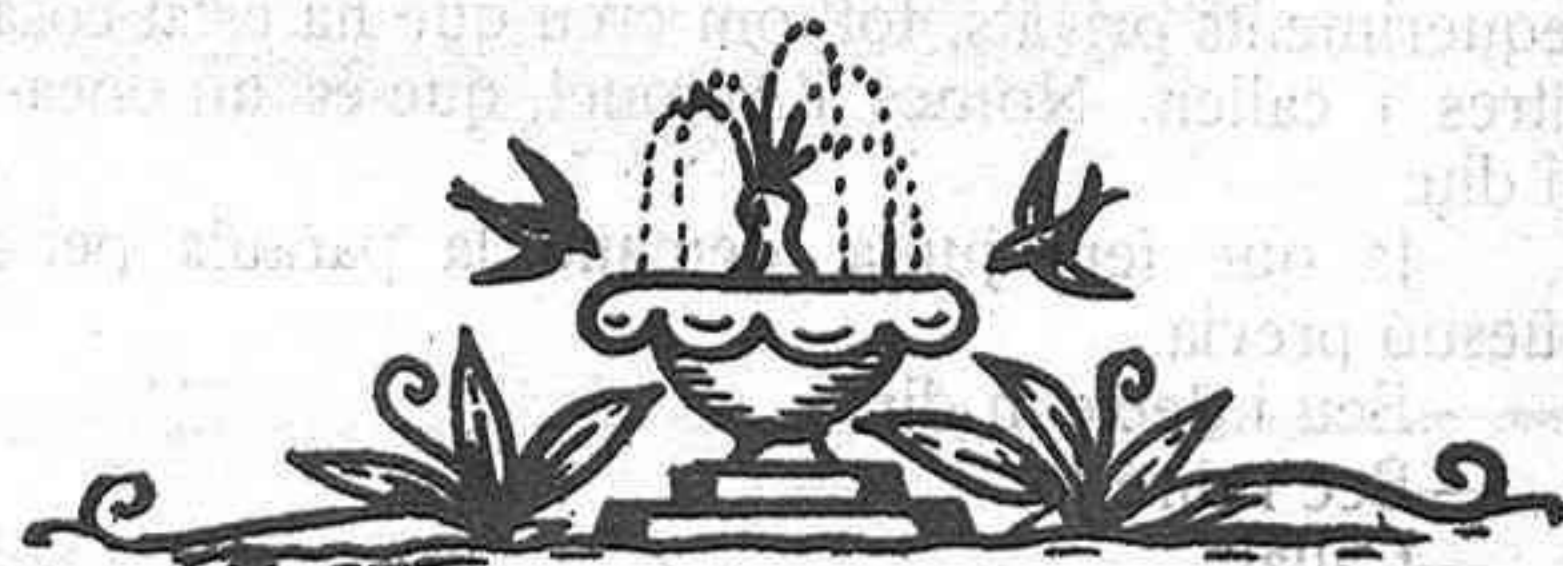
Però quan En Rodés caigui dintre de tres o quatre mesos, vostè, amic Ribé, seguirà essent ministre dels urbans i ministre d'Instrucció Pública dels turistes.

Volem la llengua catalana

Passar vuit anys cridant contra els separatistes i trobar-se'ls de superiors jeràrquics, realment deu ésser una mica molest. Els empleats d'Hisenda i els que hi hagin d'Instrucció Pública, votaven toçudament contra els enemics d'Espanya. Votaven per En Lerroux, pels mauristes, pels carlins, pel qui fós, però pels catalanistes, mai. I ara ministre En Ventosa, a Hisenda; ministre d'Instrucció Pública, En Rodés. Francament, és massa.

El senyor Bertrán de Lis, ja va dient: «Senyors, hauré d'explicar en català i no sé, no sé com me les compondré.»

Aquesta vacil·lació no l'han sentida molts empleats d'Hisenda. A l'endemà del ministeri Ventosa, es saludaven en català: «Déu li guard. Com està usté?... Digui, digui.» I aixís s'introduí a Hisenda la llengua catalana.

A LES CARRERES

—No, si encara que'm facis guanyar mil duros, hi surto perdent. Els berrets de les senyores ja me'n costen més.

EN MARCELÍ, A TERRA

—>Costas las de Levaute... Visca la llibertat!...
Ara sí que ja'm poden fer ministre de Marina.

TELÓ ENLAIRE

LICEO

La mateixa entusiasta acollida de la temporada anterior han obtingut els *Ballets rusos*. El nostre gran teatre feia goig de debò el dia de la funció inaugural. Un plè a vessar i un èxit esclatant, sorollós.

Fins ara la novetat de que podem donar compte referent a aqueix sensacional espectacle, que resulta l'aconteiximent

artístic del dia, se circumscriu en la representació del ball titulat *L'aucell de foc*, escenificació de un conte rus. Tot lo altre, ja'ns era conegut de la darrera campanya.

I de aqueix magnífic *Aucell de foc* direm que és de lo més bell, més esplèndidament presentat i més genuïnament pintoresc que'ls admirables rusos ens han fet conèixer. La música, del mestrs Strawinsky, és d'una originalitat i de un colorit sorprenent. Les parts escenogràfica i coreogràfica harmonitzen perfectament amb la musical, resultant-ne un primorós espectacle, un deliciós esbarjo per al esperit que recordaran amb delectança tots quants tingueren la sort de paladejar-lo.

Els intèrprets, dançaires de conjunt i primeres parts, demostraren, una vegada més, la perfecta execució i la homogeneïtat a que'ns tenen acostumats.

ROMEÀ

Començarem per dir que *Niu d'àligues*, drama en tres actes, original del eminent poeta Apeles Mestres, ens ha semblat, sense embuts, lo millor que en la actual temporada catalana s'ha estrenat en el bell teatre del carrer del Hospital. Quan en una obra dramàtica hi ha argument interessant, solidesa de construcció, personatges amb la deguda psicologia i llenguatge correctíssim, ¿què se li pot exigir més al autor?... I, al nostre particular entendre, aqueix drama fa gala amb escriu de tots aqueixos aventatges. Segons la nostra modesta opinió, *Niu d'àligues* és lo més ferm i lo més robust que per al teatre ha produït la ploma galana del autor de *La Perera*. Aixís ho creiem i aixís ho manifestem públicament, per a que consti. ¿Capítol de càrrecs? Es clar, que n'hi pot haver! ¿quina obra trovaríem que resistís la *mala entraña* que venim obligats a tenir els sacerdots d'aquest art inferior que se'n diu crítica?...

Posats, doncs, a fer de dòmine amb palmeta, direm que alguns dels aventatges esmentats més amunt, resulten, no per defecte sinó per excés, en perjudici de l'intensitat dramàtica que devia i podia tenir l'obra. Deixem l'argument de banda, que ja havem dit que està bé, encara que'l assumpte capdal no sigui prou català, gens català, com no saltres-

voldríem; i passant a la psicologia dels personatges, al caràcter dels protagonistes, podem afirmar que l'autor ha pecat per excés, ha carregat massa la mà damunt dels tipus; d'aquí vé l'esllanguiment de moltes escenes dels dos primers actes, en les quals l'autor, abandonant la línia recta sempre indispensable en la literatura teatral, s'entreté en disquisicions, molt propies, però inútils, i en situacions purament anecdòtiques o episòdiques que dilueix la farsa i fadiguen al espectador. Fixem-nos en l'atenció i l'interès amb que's pren el públic el tercer acte, on el dramaturg ha anat més dreturer, i es veurà la certesa de les nostres afirmacions. Es, senzillament, que en el citat acte hi ha menos palla, menos enfarfèc de am-

ESQUELLOTS

Què?... Ja han passat els ulls per la candidatura Llerrouxista?

L'Emiliano, En Vinaixa...
Això sí que fa endavinar un esperit assembleista!
Renovació, Revolució, Depuració... i bons aliments.
Que'ls voti qui vulgui...
Creiem sincerament que els electors aprofitaran millor el temps anant-se'n a collir rovellons.

La Banda Municipal ha inaugurat els seus concerts de pago al Palau de Belles Arts.
L'entrada val un ralet.
Ho recordem als papàs i a les mamàs.
Sempre val més portar la mainada a sentir En Lamote, que a veure cine.

Finalment, dilluns recobrà la llibertat En Marcell Domingo.
L'enhorabona.
Diu que d'aquí pocs dies anirà a visitar an En Besteiro.
Però... ¿és que encara continua empresonat aqueix home?
Doncs ¿i l'amnistia que havia de concedir aqueix nou Govern?

En Ventosa, ministre.
En Rodés, ministre.
Dos catalanistes ho comentaven.
Deia l'un:
—L'escut de Catalunya s'imposa, entronitzant-se en el mateix Govern Espanyol.
Responia l'altre:
—Sí, noi. Ja hi ha dues barres; només n'hi falten dues més.

El ferrocarril de Les Planes arriba ja fins a Sant Cugat del Vallès.
Ens en alegrem.
Si és cert que les comunicacions faciliten el tràfic, aquest any deurà abaratir-se el bolets.
Oi, senyor Lerroux?

Ventosa a l'Alcaldia,
Ventosa al Ministeri...
Ara sí que veig que la situació està malalta de debò.
I que no's curarà.
Perquè les ventoses en la medicina moderna ja no s'estilen.
Han passat a ésser cosa de *curanderos*.

¿En què se sembla En Pau Casals quan està donant un concert, amb En Lerroux quan forma una candidatura de regidors?
No cal que rumfin gaire.
En que tots dos toquen el violón.

Dimarts de l'altra setmana caigueren d'una gran alçaria l'aviador Hedilla i un sportman passatger, matant-se.
No els succeirà això al bacallà ni a la badella, no tingueu por.
I això que també volen a una gran alçaria.

Tot sovint llegireu en els diaris una notícia curta que diu així:
«Continúa cerrada la frontera francesa.»
I a un hom al llegir això li vé tristesa, i pensa en lo infeïços que devem ésser els espanyols; que ni els pobles desdixats volen tractes amb nosaltres.

Durant la tarde del dia de Tots Sants, un escamot de lerrouxistes aixordava les orelles dels ramblejadors amb estentaris crits de «Maura, no!»
No està mal; però l'endemà diada dels Morts, els tals *jóvenes rebeldes* devien mostrar-se més conseqüents.
Per què... i En La Cierva?...
Maura, no; i La Cierva sí?
La diada es prestava. No era dels Morts?... Doncs hi havia un crit a donar:
—«Que los entierren juntos!»

L'altre dia una tal Remedios fou agredida navaja en mà per un individu, pel fet de no voler-li comprar aquella unes sabates.
Vaja no diguin, que això és ganes de vendre!...
Aquest mano, una de dues: o ha nascut per comerciant o s'ha empapat de les obres d'En Marden.

Llegim en el nostre diari.
«Por no habérsenos facilitado en el Ayuntamiento, no podemos publicar, hoy, el acostumbrado parte del análisis de las aguas.»
No s'amoinin.
Tan-se-val que'l publiquin com no, perquè tampoc el llegim.

J. Aparicio: Probablement anirà, però, tan desarreglat que quasi no ho coneixerà. Ah, i perdoni!...—Mac: Pel calendari ha arribat tard; en canvi, per a un número corrent, no.—D. i V. C. P.: Tantes mercès.—M. J. S.: Entra en cartera per al número dels Ignocents.—J. B. P., Isidre Font, Rafart maril, F. S., J. B. T., J. C. i P., M. C., M. G. C., N. M. L., J. M. R.; V. T., E. S., J. P. P., R. M., M. B., P. S. i M., Ll. P. i F. P. C.: Lo que hagi arribat a temps per al Almanac i estigui bé, o ens sembli que està bé, haurà aplat. Lo restant haurà anat al cove.—M. M. O.: Aquells monòlegs no'ns tenen utilitat; ho sento.—Un de la Colla: Enterats.—A. C. D.: Amb molt gust, serà servit.

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA D.^R. GRAU

El mejor disolvente de los uratos
Asesia de las vías urinarias
Cóllicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Sinérgicos Urotropina - Hexametileno tetramina Formina

PÍDASE
folleto expli-
cativo, Muestras
a los señores médicos
Agto. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Castro, 8 y 10-Barcelona

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC
I evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGOS

Preciós regulador de les funcions gastro-Intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

CAÇADORS!

Les millors esparde-
nyes més ben cons-
truïdes, sòlides i còmodas, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent
BARCELONA

Vendes al engrós i a la menuda
EXPEDICIONS A PROVINCIAS

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

MACIZOS PIRELLI

PARA
OMNIBUS Y CAMIONES

Fabricación Española

DIRIGIRSE
A

PIREUS PIRELLI

RONDA UNIVERSIDAD, 31

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA

CONTRA
-CATARROS
-TOSAS-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
-APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

DE LA LOTERÍA NACIONAL

Talonaris

Unió, 3 - Barcelona

BAZAR DE LA UNION

BLOKS NOTES
a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda
clase, Hierro, etc. :: Fabricante
de Guarniciones para Oardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg
Cortes, 649, ent.º **BARCELONA**

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque - enciclopedia de la vida práctica para 1918

EL AÑO EN LA MANO contiene el sumario siguiente: Santoral, Almanaque perpetuo, Vida de santos, Agenda, Astronomía, Metereología, Religión, Los grandes exploradores, Fiesta nacional, Inventos, Curiosidades, Chascarrillos, Economía doméstica, Biografía, Historia, Agricultura, Aires populares, Modas,

UN AÑO DE GUERRA - - - RESUMEN DEL AÑO

EMOCIONANTE VIAJE DE SHACKLETON AL POLO

Páginas musicales, Gran galería de mujeres hermosas, Natación, Oráculo de las sueños, Notas americanas, Homenajes a españoles ilustres, Aviación, Comunicaciones, Medicina e higiene, Significación de las flores, Las expresiones trágicas, Conocimientos útiles, Costumbres, Muertos ilustres del año, Caricaturas, Concursos, etc., etc.

Regalos a los compradores
Participación a un billete de
la **LOTERÍA DE NAVIDAD**

PRECIOS:

Edición económica. Ptas. 1'50
Edición de lujo Ptas. 2'—

Obra nova d'En Santiago Rusiñol

“**GENTE BIEN**”

Edició popular Preu UNA pesseta

ACABA DE SORTIR

EL PREMI DE L'HERMOSURA
de JOSEP BURGAS

Pessetes 1'50

AVIAT

ELS NAUFREGS

EDICIÓ POPULAR

AVÍS

ALMANAC

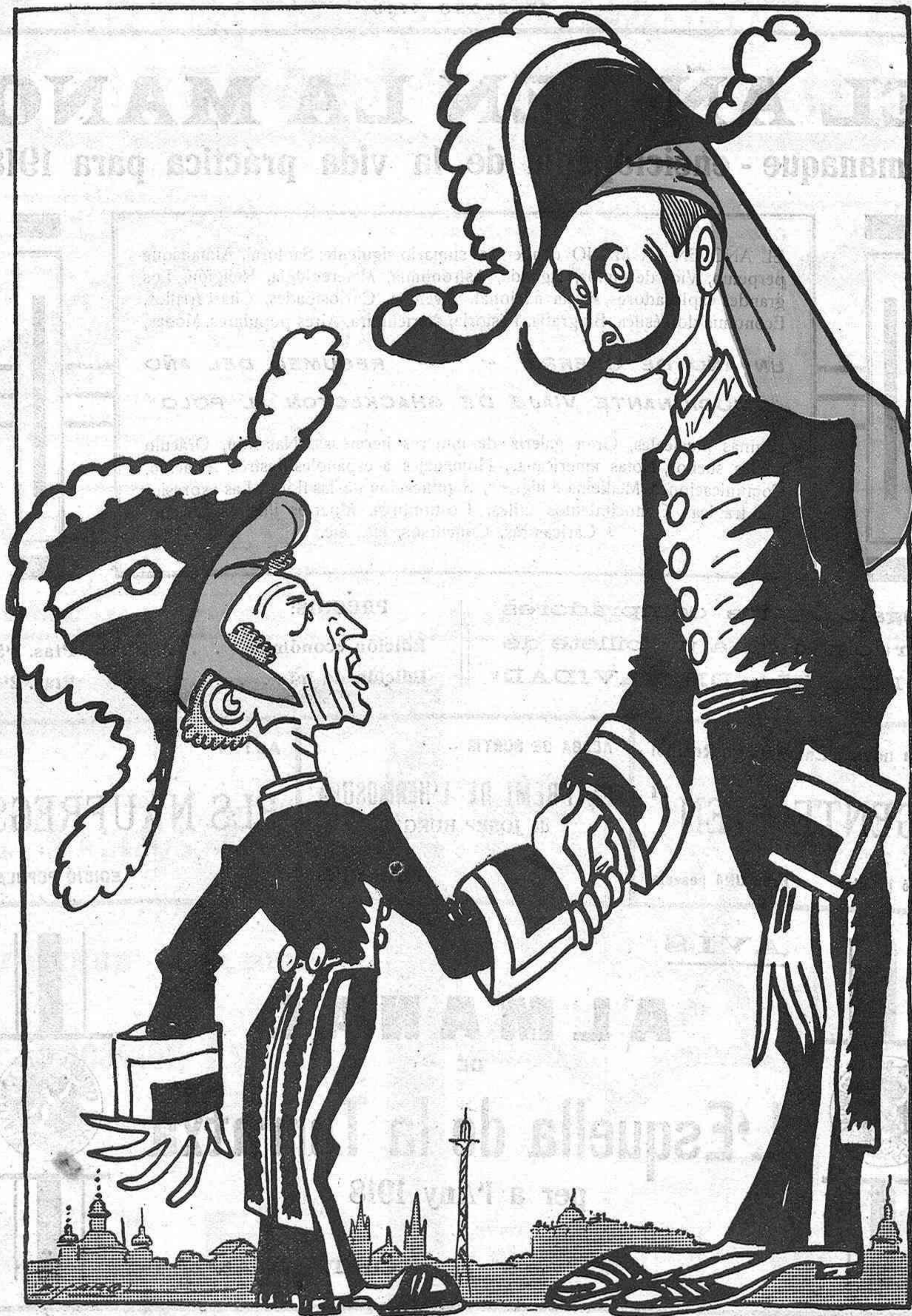
DE

L'Esquella de la Torratxa

per a l'Any 1918

SORTIRA AVIAT

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

BLS MINISTRES CATALANS

—Noi, aquest berret et desfigura tot el gorrofrigi.
—I a tú tota la barretina.